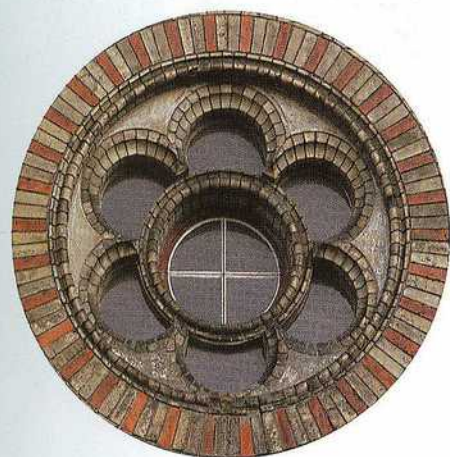


Lutera evaņģēliski luteriskā baznīca Torņakalnā

TEKSTS UN FOTO JĀNIS ZILGALVIS, DR. ARCH.



Fasāžu elementi akcentēti ar sarkano ķieģeli; vietās, kur nepieciešams fons kādam arhitektoniskam elementam, lietotas apmetuma virsmas.

Baznīcas arhitektūrā gotikas elementi savijušies ar romānikas formām.

Lutera evaņģēliski luteriskā baznīca Torņakalnā ir viena no daudzajām eklektisma (historisma) sakrālajām celtnēm Rīgā. Tās arhitektūrā izpaužas laikmeta gars, draudzes materiālās iespējas un 19. gadsimta beigu arhitektūras attīstības tendences. Lidzekļu vākšana baznīcas celtniecībai sāka jau 1881. gadā. 1888. gadā tika svīnīgi guldīts pamatakmens, un pamati drīz jau bija gatavi. Celtniecība kopumā pabeigta 1890. gadā, taču dievnams superintendanta Holmaņa (Holmann) vadībā iesvētīts 1891. gada 24. februārī. Dievnama projekta

autors ir arhitekts Johans Kohs (J. Koch), kurš pats kopā ar arhitektu Vilhelmu Ludvigu Nikolaju Bokslafu (W. L. N. Bockslaff) pārraudzīja celtniecības darbus.

Laimīgas sagādīšanās rezultātā 2011. gadā tika atrasts J. Koha baznīcas projekts. Polihromajos projekta zīmējumos redzams situācijas plāns, pagraba un stāva plāns, trīs fasādes, garengriezums un divi šķērsriezumi. J. Kohs (1850–1915), Rīgas Politehnikuma, vēlāk Rīgas Politehniskā institūta (tag. Rīgas Tehniskās universitātes) profesors un Arhitektūras nodaļas dekāns (1887–1905), ir autors vairākām pazīstamām Rīgas vēsturiskā centra ēkām, piemēram, Vidzemes muižniecības kredītbiedrības bankai, tag. «Citadeles bankas» filiālei (1887–1890), Rīgas Politehniskā institūta Dabas zinību laboratorijas ēkai, tag. LU Bioloģijas fakultātes ēkai (1898–1901), savrupmājai Skolas ielā 1 (1889), Rīgas Svētā Alberta Romas katoļu baznīcai Liepājas ielā 38 (1901).

Jaunajam dievnamam izraudzītā vieta atradās pakalnā starp Torņakalna kapiem un dzelzceļu. Kā redzam gadsimta sākuma pastkartēs, šajā vietā pavērusies tipiska lauku ainava – koku ieskauti, atstatu cits no cita stāvēja dzīvojamie namiņi un malkas šķūniši, pirtiņas un nojumes. Zemesgabalus apvija koka žogi, vietām ar palieliem vārtiem. Šajā idilliskajā un rāmajā panorāmā salīdzinājumā ar apkārtējo, zemei pieplacināto vienkāršu koka apbūvi jaunā baznīca izskatījās varena un grandioza. Šis kontrasts

